

Predicaten: IBOP, EPTM en sport

In deze tweede aflevering van de serie over predicaten staan de predicaten IBOP, EPTM en sport centraal. Dit zijn predicaten die merries kunnen verdienen onder het zadel. Bij de IBOP en de EPTM gaat het om aanlegtesten, het sportpredicaat is weggelegd voor merries die zich in de wedstrijdssport hebben bewezen.

Jacob Melissen

De EPTM (Eigen Prestatie Toets Merries) wordt kortweg de merrietest genoemd en is bedoeld om inzicht te krijgen in de natuurlijke aanleg van een merrie voor de dressuur- of springsport.

Om voor een van deze predicaten in aanmerking te komen moeten de merries als veulen geregistreerd zijn bij het KWPN. Buitenlandse merries moeten bij het KWPN zijn opgenomen in het stamboek. Ook merries die geregistreerd staan bij een door het KWPN erkend stamboek kunnen de merrietesten afleggen, maar zij krijgen geen predicaat. Het is niet perse nodig dat merries op een stamboekkeu-

ring zijn geweest. Sterker nog, na het afleggen van een geslaagde IBOP-proef of EPTM kunnen de spring- en dressuurmerries en de Gelderse merries direct worden aangeboden voor de stamboekopname. Bij een voldoende aantal punten kunnen ze dan ook ster worden. Merries die dat sterpredicaat al hadden, kunnen na het succesvol afleggen van de IBOP-proef aangeboden worden voor het hogere

keurpredicaat. Voorlopige keurmerries worden na het slagen voor de IBOP-proef automatisch keur. Datzelfde geldt voor de spring- en dressuurmerries na het afleggen van de EPTM-test.

EPTM

De EPTM (Eigen Prestatie Toets Merries) wordt kortweg de merrietest genoemd en is bedoeld om inzicht te krijgen in de

natuurlijke aanleg van een merrie voor de dresuur- of springsport. Er kan gekozen worden voor een vijfweekse of voor een tweeweekse test, afhankelijk van het africhtingsniveau van de merrie. Ook is het mogelijk om twee weken voor de vijfweekse test de merrie aan te leveren. In dat geval wordt de merrie voorafgaand aan de test zadelmak gemaakt. De training en de dagelijkse verzorging zijn in handen van professionele trainingsleiders, die daarbij geholpen worden door een groep ruiters en verzorgers. KWPN-inspecteur Henk Dirksen: "Van de vijfweekse merrietest is het grote voordeel dat de paarden vijf weken getraind worden en dat ze vier keer door een jury beoordeeld worden waarna een eigenaar vrij precies weet wat de kwaliteiten van zijn of haar merrie zijn. Die beoordelingen vinden steeds in dezelfde omgeving plaats. Het kan zijn dat een merrie een keer een mindere dag heeft, dat kan dan gecompenseerd worden op een ander beoordelingsmoment. Het eindoordeel is dus niet van één moment afhankelijk." Na de eerste twee weken van de test worden de merries onder het zadel beoordeeld op hun basisgangen. De springmerries worden daarnaast ook nog beoordeeld op het vrijspringen en de dressuurmerries op het vrijbewegen. Daarna worden ze alleen nog onder het zadel beoordeeld. Voor de vijfweekse merrietest moeten de merries een minimale leeftijd hebben van 32 maanden. Vierjarige merries die al wat verder zijn in de africhting kunnen aangemeld worden voor de tweewekelijkse test, waarbij er geen vier maar drie beoordelingsmomenten zijn. Er kunnen maximaal 100 punten worden behaald, bij 75 punten is een merrie geslaagd en krijgt zij het predicaat EPTM-dressuur of -springen. Dirksen: "Bij het derde beoordelingsmoment van de vijfweekse test heeft de jury met de geregistreerde een gesprek waarin besproken wordt wat de slagingskansen

Jacob Meijssen

Voor tuigpaarden en Gelderse paarden is er de mogelijkheid om een aangespannen IBOP te lopen. Voor Gelderse merries is er tevens de mogelijkheid voor een IBOP-proef onder het zadel.

van de merrie zijn. De twijfelgevallen worden een dag voor het uiteindelijke examen ook nog besproken met de eigenaar, zodat die nog de mogelijkheid heeft om zijn of haar merrie niet aan het examen te laten deelnemen.

IBOP springpaarden en dressuurpaarden

De letters IBOP staan voor Individueel Bruikbaarheids Onderzoek Paarden. De IBOP-proef is een ééndaagse test waarbij de merrie door een eigen ruiter of amazone wordt voorgesteld en die net als de EPTM bedoeld is om inzicht te krijgen in de natuurlijke aanleg van de merrie voor de sport. Ook aan de IBOP-proef mogen merries deelnemen vanaf een leeftijd van 32 maanden. De merrie wordt beoordeeld op stap, draf, en houding en balans. De dressuurmerrie daarnaast op galop, souplesse, rijd- en bewerkbaarheid en aanleg als dressuurpaard. De springmerries krijgen wel een cijfer voor de stap, draf, houding en balans, maar die cijfers

tellen niet mee in de totale cijferlijst. Daarnaast krijgt de springmerrie punten voor de galop, reflexen, techniek, vermogen, instelling en rijd- en bewerkbaarheid en aanleg als springpaard. Driejarige springpaarden wordt gevraagd hindernissen van 80 tot 90 cm hoog te springen vanuit draf en galop, voor vierjarigen zijn de hindernissen 90 tot 100 cm en voor vijfjarigen 100 tot 110 cm. Afhankelijk van het africhtingsniveau van de merrie kan een oudere merrie eventueel gevraagd worden om hoger dan 110 cm te springen. De dressuurpaarden moeten een individuele dressuurproef laten zien en een presentatie onder het zadel in een groep van twee tot vier combinaties. De driejarigen moeten de basisgangen tonen en een aantal tempowisselingen laten zien, voor vierjarigen komt daar het wijken voor de kuit bij en vijfjarigen en oudere paarden moeten het schouderbinnenwaarts laten zien. Henk Dirksen: "Bij de IBOP-proef vindt de test en de beoordeling op één dag plaats. Dat kan ook prima. Het is zeker een goed systeem en het is goedkoper dan je merrie mee laten lopen in de merrietest mits een eigenaar zelf de mogelijkheid heeft om het paard goed op te leiden. Daar staat wel tegenover dat het paard tijdens zo'n IBOP-proef goed voorgesteld moet worden. En de graad van africhting moet zodanig zijn dat de gevraagde oefeningen ook beoordeeld kunnen worden. De

Predicaatstelsel

Het predicaatstelsel van het KWPN is uniek in de wereld en er is geen stamboek dat op deze manier onderscheid maakt tussen de kwaliteiten van haar merries. Elk predicaat heeft een andere betekenis en kent andere eisen om het predicaat daadwerkelijk te krijgen. Dit geeft veel informatie aan fokkers en eigenaren en is een goed hulpmiddel, maar niet iedereen kan precies vertellen wat elk predicaat inhoudt. Daar willen we met deze serie verandering in brengen. In deze aflevering staan de predicaten IBOP, EPTM en sport centraal.

Criteria predacaten dressuurpaard

	Vereisten
IBOP	<ul style="list-style-type: none"> • Als veulen bij het KWPN-geregistreerd of buitenlandse merries opgenomen bij het KWPN in het stamboek • ≥ 75 punten
EPTM	<ul style="list-style-type: none"> • Als veulen bij het KWPN-geregistreerd of buitenlandse merries opgenomen bij het KWPN in het stamboek • ≥ 75 punten
Sport	<ul style="list-style-type: none"> • Als veulen bij het KWPN-geregistreerd of buitenlandse merries opgenomen bij het KWPN in het stamboek • Z2+1 dressuur of Z+5 samengesteld

Criteria predacaten springpaard

	Vereisten
IBOP	<ul style="list-style-type: none"> • Als veulen bij het KWPN-geregistreerd of buitenlandse merries opgenomen bij het KWPN in het stamboek • ≥ 75 punten
EPTM	<ul style="list-style-type: none"> • Als veulen bij het KWPN-geregistreerd of buitenlandse merries opgenomen bij het KWPN in het stamboek • ≥ 75 punten
Sport	<ul style="list-style-type: none"> • Als veulen bij het KWPN-geregistreerd of buitenlandse merries opgenomen bij het KWPN in het stamboek • Z+6 springen of Z+5 samengesteld

Criteria predacaten tuigpaard

	Vereisten
IBOP	<ul style="list-style-type: none"> • KWPN-geregistreerd • ≥ 75 punten
Sport	<ul style="list-style-type: none"> • KWPN-geregistreerd • Winsom $\geq \text{€ } 1.350,-$ of ≥ 100 punten

Criteria predacaten Gelders paard

	Vereisten
IBOP	<ul style="list-style-type: none"> • KWPN-geregistreerd • Aangespannen: ≥ 75 punten • Onder het zadel: ≥ 70 punten
Sport	<ul style="list-style-type: none"> • KWPN-geregistreerd • M+5 dressuur, springen of samengesteld of • Drie keer uitgebracht op internationale menwedstrijden en ingezet op alle onderdelen of • Endurance klasse III met minimaal 3 winstpunten.

springpaarden springen bij de IBOP-proef een lijn vanuit de galop en dat betekent dat ze al een goede balans moeten hebben. In voorkomende gevallen kan die lijn bij driejarige paarden vanuit draf worden aangereden, maar dan op aanwijzing van de jury. Voor fokkers of eigenaren die niet de mogelijkheid hebben om een paard op een goede manier aan te (laten) rijden en klaar te maken voor de keuring dan is de zevenweekse EPTM-test in Sleen een heel goed systeem. Het paard wordt zadelmak gemaakt, het wordt netjes aangereden, het wordt beoordeeld en na afloop van de test kun je het ook nog aanbieden voor de stamboekopname dus je slaat vier vliegen in één klap. Het paard moet dan wel sterk genoeg zijn om dat ook aan te kunnen dus de fokker moet wel werken aan een basisconditie door de merrie bijvoorbeeld van te voren al wat werk te laten doen aan de longe. Je ziet wel eens dat heel jonge paarden (die nog niet sterk genoeg zijn) veel moeite hebben om die zeven weken vol te houden." Zowel het IBOP- als het EPTM-predicaat zijn volgens Dirksen heel waardevolle predacaten. "Ze zijn allebei even waardevol. De merries krijgen na beide testen een hele cijferlijst waarmee duidelijk de plussen en de minnen van de paarden worden aangegeven. En dat is weer van belang

voor de aanparingskeus en de fokwaardeberekening van het KWPN. Het slagingspercentage van de springpaarden voor de IBOP-proef ligt iets hoger dan bij de dressuurpaarden, maar dat komt doordat veel springpaarden worden voorgesteld door professionele ruiters en die hebben vaak al gezorgd voor een stukje voorselectie. Overigens kan het theoretisch zo zijn dat een dressuurpaard dat wekelijks op concours gaat en uitgebracht wordt in de klasse Z niet voldoende natuurlijke aanleg laat zien om voor een IBOP-proef te kunnen slagen. Dat heeft te maken met het feit dat de dressuurproeven vooral proefgericht beoordeeld worden in plaats van dat vooral naar de natuurlijke aanleg wordt gekeken."

Gelderse paarden en tuigpaarden

Gelderse paarden kunnen een IBOP-proef zowel onder het zadel als aangespannen doen, waarbij ze net als bij de rijpaarden voorgesteld worden door een eigen ruiter of menner. Aangespannen moeten ze een dressuurproef laten zien en een vaardigheidsproef met kegels en poortjes. Bij de IBOP onder het zadel moeten ze een

dressuurproef lopen en springen. Daarnaast moeten ze ook vrijspringen. Maximaal kunnen 100 punten worden verkregen. Voor de proef onder het zadel moet de merrie 70 punten halen om het predicaat te kunnen krijgen, voor de aangespannen proef 75 punten. KWPN-inspecteur voor de Gelderse paarden Marloes van der Velden: "Een aanlegtest is vooral van belang voor paarden die niet in de sport uitkomen. Niet iedere eigenaar heeft de mogelijkheid of ambitie om intensief met zijn of haar paard te trainen. En ook voor die groep is het belangrijk om duidelijk de aanleg voor de sport in beeld te krijgen. Bij de IBOP voor Gelderse paarden is bewust gekozen voor een IBOP waarbij de merries onder het zadel zowel een dressuurproef als een springproef moeten afleggen en aangespannen een dressuurproef en een vaardigheidsproef om de veelzijdigheid waar het Gelders paard voor staat te waarborgen. Bij de proef onder het zadel krijgt de merrie cijfers voor de stap, draf en galop en verder voor de reflexen, techniek en vermogen bij het springen. De cijfers voor de aanleg als dressuurpaard

Dirk Caremans

Het sportpredicaat kan alleen behaald worden door paarden die in de sport worden uitgebracht en zegt veel over de kwaliteiten, de instelling en de rijdbaarheid van de merrie.

en voor de aanleg als springpaard tellen dubbel mee voor de einduitslag. In totaal kunnen er maximaal 100 punten worden behaald, bij 70 punten is een merrie geslaagd.

In de aangespannen proef dressuur en vaardigheid wordt de merrie beoordeeld op stap, draf, galop, houding, werkwilgheid, wendbaarheid en aanleg als aangespannen paard. De cijfers voor stap, draf en aanleg tellen dubbel mee. Ook hier kunnen maximaal 100 punten worden behaald, bij 75 punten is een merrie geslaagd.

Ook de tuigpaarden kunnen vanaf een leeftijd van 32 maanden een IBOP-proef afleggen. Daarvoor moeten ze een dressuurproef en een showproef laten zien. Om aan de showproef te kunnen deelnemen moeten ze voor de dressuurproef eerst minimaal gemiddeld een 6 halen. In die dressuurproef moeten ze de basisgangen laten zien en een aantal tempowisselingen. Ze worden beoordeeld op de stap, draf, wendbaarheid en gehoorzaamheid. Voor de showproef komen de tuigpaarden met zijn tweeën in de baan en wordt er gekeken naar front, houding, zweefmoment, actie van het voorbeen, gebruik van het achterbeen, looplust en het algehele beeld als

tuigpaard. Net als bij de proef voor de rijpaarden kunnen hier maximaal 100 punten worden gehaald en is een merrie geslaagd bij een score van 75 punten. KWPN-inspecteur René van der Kuil: "Enkele jaren geleden is op advies van de Fokkerijraad de alternatieve IBOP-proef voor tuigpaarden in het leven geroepen. Dit is een IBOP-proef tijdens de keuringen die wat laagdrempeliger is onder anderen doordat de dressuurproef eenvoudiger is." De paarden worden in de alternatieve IBOP tweemaal voorgesteld aan de jury met een periode van enkele weken hertussen." Ook tijdens de alternatieve IBOP wordt een soort dressuurproef gevraagd. De paarden moeten in een rustig tempo wat voltes rijden in de keuringsbaan, verschillende overgangen rijden en een keer halthouden en wegdraven. Er worden geen cijfers gegeven en de proef geldt ook niet als toelating voor de showproef. Het vervolg van de alternatieve IBOP is gelijk aan dat van de reguliere, er volgt een showproef en de wijze van beoordelen is gelijk.

Sportpredicaat

Het sportpredicaat kan alleen behaald worden door paarden die in de sport worden uitgebracht. Dirksen: "Wij vinden

Grote voorkeur voor EPTM

Fokker van het Jaar 2011 Martien Liefhebber is ervaringsdeskundige bij uitstek als het gaat om de EPTM. Hij vindt het een prima systeem. "Wat mij betreft verdient de EPTM de voorkeur boven de IBOP. De merries worden vijf weken lang onder toezicht getraind door ruiters en amazones die weinig of geen invloed uitoefenen op de natuurlijke aanleg van het paard en er zijn verschillende beoordelingsmomenten. Dat in tegenstelling tot de IBOP, waarbij de paarden vaak door professionals worden voorgesteld, die weten hoe ze een paard optimaal tot hun recht moeten laten komen en waarbij in een paar minuten tijd een oordeel wordt geveld door een jury. Het is naar mijn idee wel heel moeilijk om op zo'n manier een reëel beeld van de natuurlijke aanleg te krijgen."

Dat reële beeld krijgt Liefhebber wel na bestudering van de cijferlijsten van de EPTM-merries. "Mijn merries die achten of hoger hebben gescoord lopen allemaal hoog in de sport. Zonder uitzondering."

dat een heel belangrijk predicaat. Het zegt veel over de kwaliteiten van het paard en ook over de instelling en de rijdbaarheid. Een paard met een sportpredicaat vertegenwoordigt ons fokdoel." Springmerries krijgen het sportpredicaat bij een prestatie van Z-springen met zes winstpunten of Z-samengesteld met vijf winstpunten. Dressuurmerries bij Z2-dressuur met een winstpunt of Z-samengesteld met vijf winstpunten. De Gelderse merries kunnen hun sportpredicaat behalen als zij in het springen, dressuur, menen of in de samengestelde wedstrijd-sport in de klasse M 5 winstpunten of meer hebben, of wanneer zij in een internationale vierspanwedstrijd minimaal drie keer zijn gestart in alle onderdelen van de wedstrijd, of wanneer zij uitkomen in de endurance klasse III en daar minimaal drie winstpunten hebben behaald. Marloes van der Velden: "De sport is een goede graadmeter voor de voor de kwaliteit, aanleg en werkwilgheid van het paard. Hoe meer sport er in een stam verankerd zit hoe hoger de vervangingswaarde van de nakomelingen is."

Tuigpaarden komen in aanmerking voor het sportpredicaat als ze minimaal 100 winstpunten hebben.

